

บทคัดย่อ

การแย่งชิงน้ำครั้งใหญ่: อุตสาหกรรมถ่านหินตอกย้ำวิกฤตน้ำในระดับโลกอย่างไร

22 มีนาคม 2559

ทรัพยากรน้ำจืดของโลกกำลังลดลงอย่างรวดเร็ว และมีแนวโน้มที่จะห่อเหี่ยวหรือลดลงอย่างต่อเนื่อง หากแผนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินแห่งใหม่หลายร้อยแห่งทั่วโลกยังคงเดินหน้าต่อไป จะเร่งเร้าสภาวะภัยแล้งและความขัดแย้งทางสังคมให้รุนแรงมากขึ้น

กรีนพีซสากลเผยแพร่รายงานใหม่นี้ เนื่องในวันน้ำโลก ปี 2559 วันที่ 22 มีนาคม 2559 โดยเรียกร้องให้ผู้กำหนดนโยบายด้านน้ำและพลังงานลงมือทำอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้วิกฤตนี้

การแย่งชิงน้ำครั้งใหญ่: อุตสาหกรรมถ่านหินตอกย้ำวิกฤตน้ำในระดับโลกอย่างไร เป็นรายงานการศึกษาโรงไฟฟ้าถ่านหินแต่ละแห่งเป็นครั้งแรกในระดับโลกว่าด้วยความต้องการใช้น้ำของอุตสาหกรรมถ่านหินทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยระบุว่าพื้นที่ที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำเป็นพื้นที่ที่มีโรงไฟฟ้าถ่านหินตั้งอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งหากมีโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินใหม่ก็จะยิ่งเร่งให้เกิดการลดลงของทรัพยากรน้ำมากขึ้น

การเลือกที่จะลงทุนอย่างมหาศาลในการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินเพื่อตอบสนองกับการพัฒนาเศรษฐกิจในอีกทศวรรษที่จะมาถึง รัฐบาลประเทศต่างๆ กลับนำมาซึ่งความสิ้นหวังที่จะต่อกรกับปัญหาทรัพยากรน้ำที่กำลังขาดแคลนและหายาก แทนที่จะปรับเปลี่ยนการลงทุนจากถ่านหินที่สกปรก ไปสู่การลงทุนพลังงานหมุนเวียนที่สะอาด แต่รัฐบาลกลับเร่งรัดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลพิษทางน้ำและทางอากาศ ทั้งยังทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตกอยู่ในความเสี่ยง โดยที่รัฐต้องเผชิญกับทางเลือกที่ยั่งยืนของการจัดสรรปันส่วนทรัพยากรน้ำ ระหว่างถ่านหิน ความมั่นคงทางอาหารและวิถีชีวิตเกษตรกรรม อันเป็นปัจจัยพื้นฐานของคน (การอุปโภคและบริโภค เป็นต้น)

ผลการศึกษา

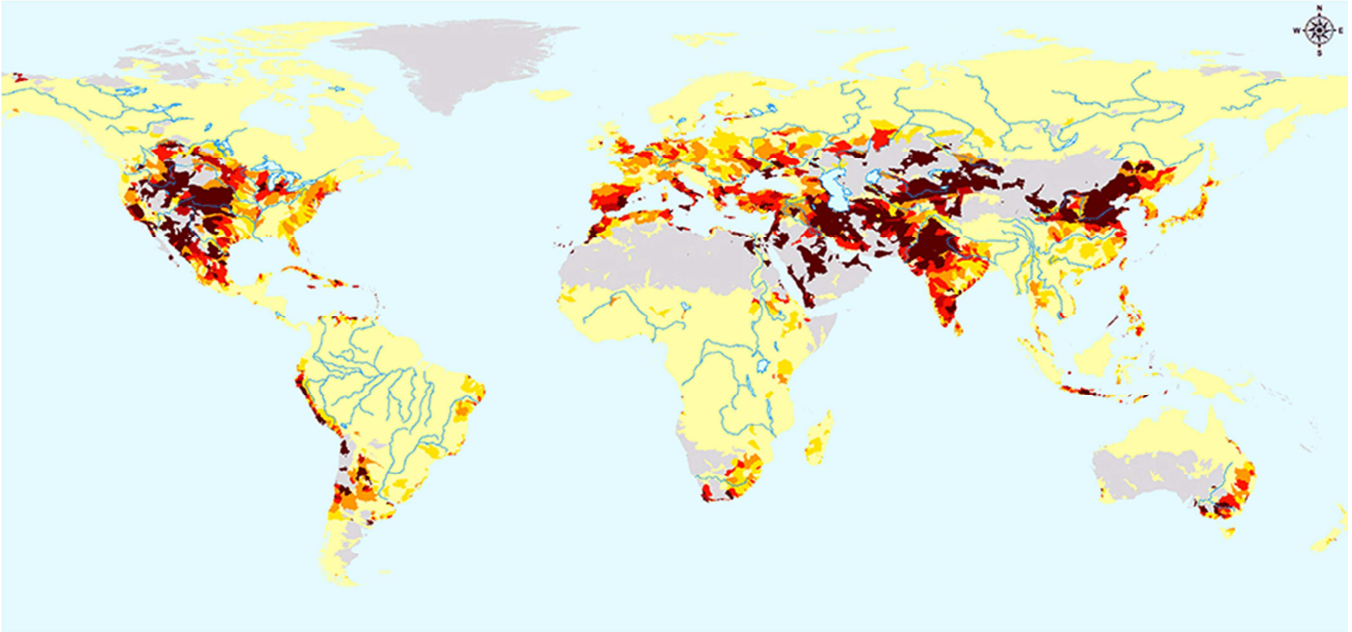
- โรงไฟฟ้าถ่านหิน 8,359 แห่งทั่วโลก ใช้น้ำในปริมาณมากพอๆกับความต้องการใช้น้ำในระดับพื้นฐานของคนมากกว่า 1 พันล้านคน
- ร้อยละ 84 ของความต้องการใช้น้ำทั่วโลกมาจากอุตสาหกรรมถ่านหิน โดยส่วนใหญ่ เป็นน้ำที่ใช้ในกระบวนการหล่อเย็นของโรงไฟฟ้าถ่านหิน ส่วนการใช้น้ำในการทำเหมืองถ่านหินและลิคไนต์คิดเป็นร้อยละ16 ของความต้องการใช้น้ำทั่วโลก
- โรงไฟฟ้าถ่านหินทั้งหมดที่มีอยู่ขณะนี้ อยู่ในพื้นที่ที่เผชิญกับวิกฤตการขาดแคลนน้ำทั้งสิ้น ทั้งร้อยละ 44 ของโรงไฟฟ้าถ่านหินที่มีอยู่ และ ร้อยละ 45 ที่เตรียมจะสร้าง อยู่ในพื้นที่ที่จัดว่ามีวิกฤตน้ำในระดับสูง ซึ่งความต้องการน้ำนั้นมากกว่าทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ นำไปสู่ความเสี่ยงที่จะเกิดการแย่งชิงน้ำและผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อระบบนิเวศ
- โรงไฟฟ้าถ่านหินจำนวนหนึ่งในสี่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและที่เตรียมจะสร้าง อยู่ในพื้นที่ที่มีการดึงน้ำมาใช้มากเกินไป กล่าวคือมีการใช้น้ำในอัตราที่เร็วกว่าการทดแทนน้ำตามธรรมชาติ เสี่ยงต่อการที่น้ำจะเหือดแห้ง เราเรียกพื้นที่เหล่านี้ว่าพื้นที่บัญชีแดง และเน้นให้ความสำคัญเป็นพิเศษโดยเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายโดยทันที
- การประหยัดน้ำที่มีความสำคัญทำได้โดยยกเลิกแผนการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินเพิ่ม และทดแทนด้วยโรงไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียน โดยเฉพาะในพื้นที่บัญชีแดงหลายแห่ง และปิดโรงไฟฟ้าถ่านหินที่ใช้มานานและมีอายุมากกว่า 40 ปี มาตรการเหล่านี้จะช่วยจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อตอบสนองให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำในระดับพื้นฐานของคนกว่าห้าร้อยล้านคน
- ประเทศที่ยังพึ่งพาถ่านหินเป็นหลักมีทรัพยากรน้ำที่นำมาใช้ได้อยู่น้อยมากหรือเผชิญกับ วิกฤตขาดแคลนน้ำอย่างสูง ความขัดแย้งทางทรัพยากรน้ำเริ่มปรากฏให้เห็นแล้ว
- การพึ่งพาพลังงานถ่านหินอย่างต่อเนื่องของเรายังจะสร้างแรงกดดันอย่างใหญ่หลวงต่อพื้นที่ลุ่มน้ำของแม่น้ำสายหลักๆ ของโลก

ทางออก

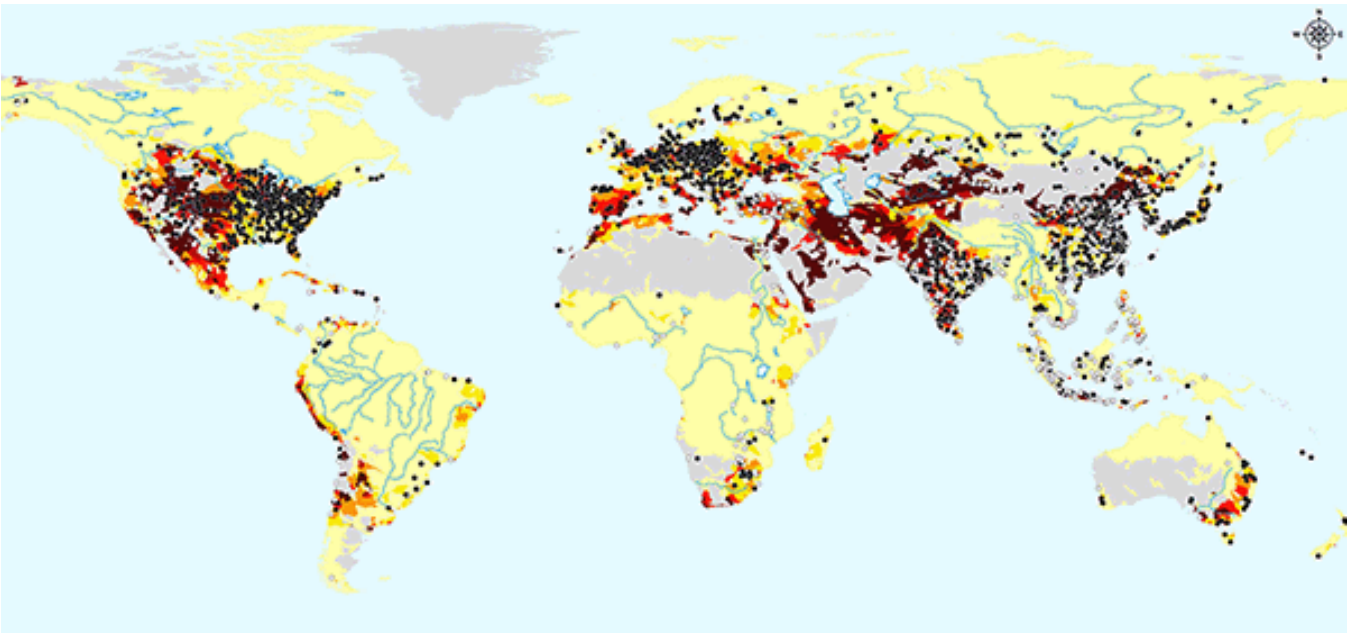
ทางออกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดที่ไม่ใช่เพียงการป้องกันวิกฤตสภาพภูมิอากาศ วิกฤตน้ำ หรือสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แต่คือการถอยห่างออกมาจากถ่านหินและมุ่งสู่การลงทุนด้านพลังงานหมุนเวียนที่สะอาด ความขัดแย้งระหว่างพลังงานกับน้ำนั้นสามารถหลีกเลี่ยงได้

ทางเลือกเดียวสำหรับผู้กำหนดนโยบายคือปรับเปลี่ยนไปสู่พลังงานหมุนเวียน ซึ่งมีความต้องการใช้น้ำน้อยกว่ามาก สำหรับพื้นที่ที่มีน้ำจำกัดและเป็นของหายาก ผลการศึกษานี้เสนอประจักษ์พยานที่ชัดเจนกว่าทำไมไม่ควรที่จะสร้าง โรงไฟฟ้าถ่านหินเพิ่ม และทำไมการปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบพลังงานหมุนเวียนนั้นถือเป็นความจำเป็น

แผนที่แสดงวิกฤตน้ำจากการดึงน้ำขึ้นมาใช้เกินขีดจำกัด
(สีแดงแสดงพื้นที่ที่มีวิกฤตน้ำรุนแรงและมากที่สุด พื้นที่สีน้ำตาลเข้ม = การดึงน้ำมาใช้เกินขีดจำกัด)

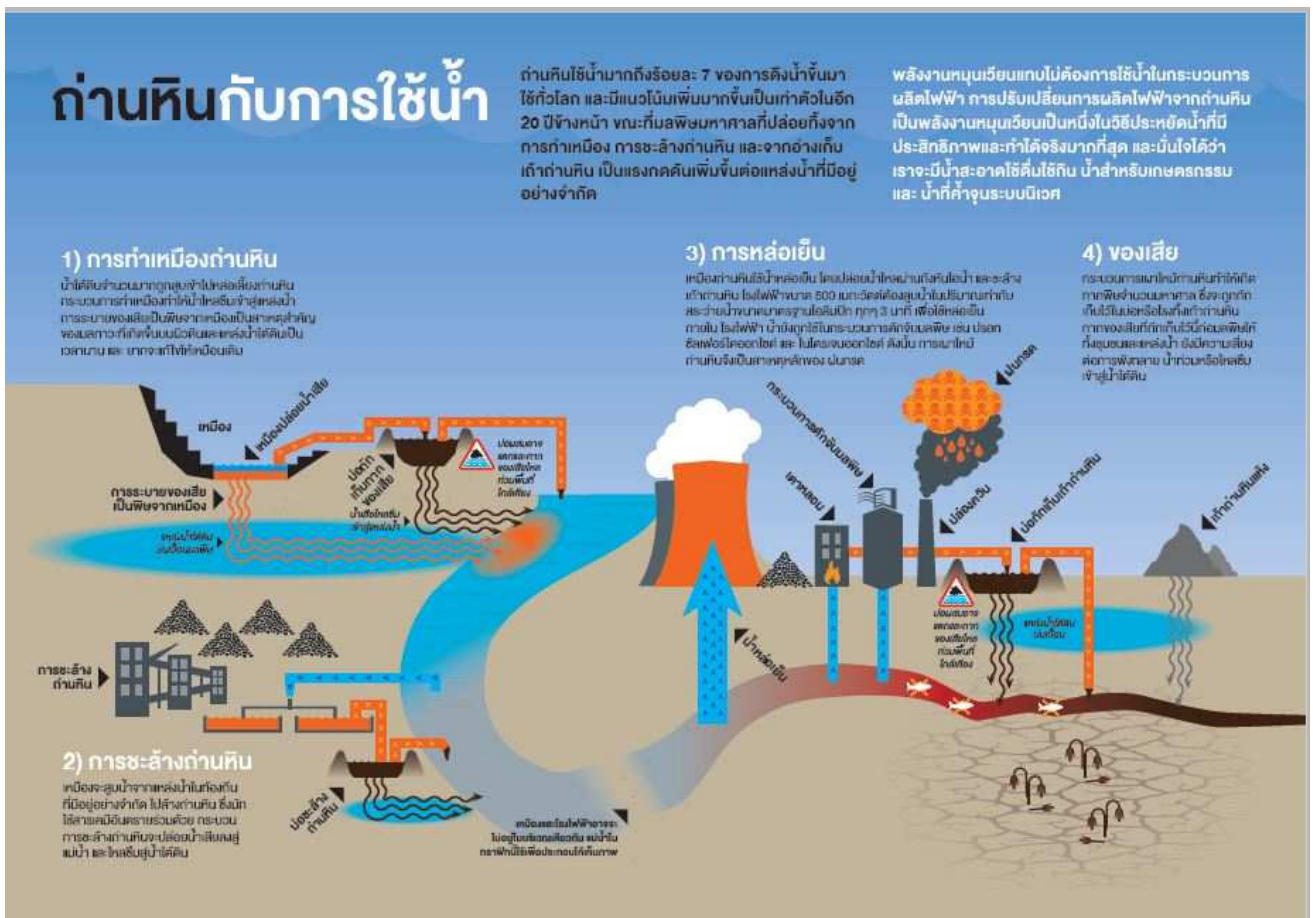
แผนที่วิกฤตน้ำและการกระจายตัวของโรงไฟฟ้าถ่านหินที่มีอยู่และที่วางแผนจะสร้าง

ถ่านหินมีผลกระทบต่อการใช้น้ำอย่างมีนัยสำคัญตลอดทั้งวงจรชีวิต ตั้งแต่การทำเหมือง ทำความสะอาดถ่านหิน การเผาไหม้ที่โรงไฟฟ้า และการจัดการกับของเสียจากการเผาไหม้

ถ่านหินใช้น้ำมากถึงร้อยละ 7 ของการดึงน้ำขึ้นมาใช้ทั่วโลก และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นเท่าตัวในอีก 20 ปีข้างหน้า ขณะที่มลพิษมหาศาลที่ปล่อยทิ้งจากการทำเหมือง การชะล้างถ่านหิน และจากอ่างเก็บถ่านหิน เป็นแรงกดดันเพิ่มขึ้นต่อแหล่งน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด

พลังงานหมุนเวียนแทบไม่ต้องการใช้น้ำในกระบวนการผลิตไฟฟ้า การปรับเปลี่ยนการผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินเป็นพลังงานหมุนเวียนเป็นหนึ่งในวิธีประหยัดน้ำที่มีประสิทธิภาพและทำได้จริงมากที่สุด และมั่นใจได้ว่าเราจะมีน้ำสะอาดใช้ดื่มใช้กิน น้ำสำหรับเกษตรกรรม และน้ำที่ค้ำจุนระบบนิเวศ

ข้อเสนอแนะของกรีนพีซ

ข้อเรียกร้องด้านนโยบายที่เร่งด่วน

- หยุดการออกใบอนุญาตก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินแห่งใหม่ในพื้นที่บัญชีแดงที่มีการดึงน้ำมาใช้เกินขีดจำกัด
- กำหนดแผนยกเลิกโรงไฟฟ้าถ่านหินที่มีอยู่ในเขตพื้นที่บัญชีแดงโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ปลดระวางโรงไฟฟ้าถ่านหินที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 40 ปี

มาตรการหลักเพื่อส่งเสริมการออกนโยบายเรื่องถ่านหินและการใช้น้ำ

- กำหนดระเบียบการจัดการน้ำอย่างโปร่งใส หากปราศจากข้อมูลที่สาธารณชนเข้าถึงได้และมีความทันสมัยแล้ว ผู้กำหนดนโยบายก็ไม่สามารถจัดการแบ่งสรรการใช้น้ำได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ต้องมีการกำหนดนโยบายประหยัดน้ำอย่างถูกต้อง
- การวางแผนด้านพลังงานและน้ำอย่างบูรณาการ รวมถึงการวิเคราะห์ทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ การพัฒนาทรัพยากรน้ำที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเปลี่ยนแปลงการใช้น้ำจากผู้ใช้รายใหญ่ รวมถึงน้ำที่จำเป็นต่อทางเลือกด้านพลังงาน
- กำหนดเป้าหมายที่เข้มงวดของการใช้น้ำในพื้นที่ โดยจำกัดการดึงมาใช้ การใช้ และ ระดับของมลภาวะ (สารด้านการตกตะกอนผลึกและออกไซด์) เกลือจะจับหนาแน่นเมื่อเปิดเครื่องหล่อเย็น)
- กำหนดข้อจำกัดที่เข้มงวดในการปล่อยน้ำร้อนลงสู่แหล่งน้ำทั้งในกรณีที่ปล่อยจากระบบหล่อเย็น ในโรงไฟฟ้าถ่านหิน หรือการจำกัดตามฤดูกาลที่เข้มงวด (เช่น ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำที่มีอยู่ และ อุณหภูมิโดยรอบของน้ำและบรรยากาศ)

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ

แฮร์รี ลัมมี ผู้ประสานงานรณรงค์อาวุโสด้านถ่านหิน กรีนพีซ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อีเมล: harri.lammi@greenpeace.org

มาร์ติน เบเกอร์ ผู้จัดการฝ่ายสื่อสารองค์กร รณรงค์ด้านน้ำและถ่านหิน กรีนพีซสากล

อีเมล: martin.baker@greenpeace.org

Greenpeace International

Ottho Heldringstraat 5

1066 AZ Amsterdam

The Netherlands

Tel: +31 20 7182000

www.greenpeace.org